

Ze hadden bewust gewacht op een bewolkte, maanloze juli nacht. Het was dan volgens de smokkelaars minder waarschijnlijk dat ze door de Griekse kustwacht gezien zouden worden.

Maar nu was hun onzichtbaarheid een probleem. De opblaasbare rubberboot stak nauwelijks tien centimeter uit boven het water van de Egeïsche Zee, een paar centimeter lager dan toen ze vertrokken. Er was geen land in zicht. De kapitein probeerde de motor opnieuw te starten terwijl de silhouetten van achttien mannen, drie vrouwen en vier kinderen beschutting zochten bij elkaar. Sommigen droegen een slecht zittend zwemvest; slechts een enkeling kon zwemmen.

‘Als de motor niet start, verdrinken we,’ zei een van de vrouwen, en in haar zwakke stem klonk paniek door.

Niemand was het met haar oneens.

Ahmed Nasser sloeg zijn armen om zijn zwemvest. Het was te klein voor een jongen van veertien, helemaal omdat hij bijna net zo lang was als zijn vader. Hij herinnerde zich de verhalen die hij in Turkije had gehoord over smokkelaars die ondeugdelijke zwemvesten verkochten die je lieten zinken in plaats van drijven.

Er werd een hand op zijn schouder gelegd. ‘Ahmed, mijn zielenkind, je hoeft niet bang te zijn.’

Ahmed draaide zich om naar zijn vader, die met zijn grote lijf tegen de zijkant van de boot zat. Er hing een zwarte binnenband aan zijn schouder en hij glimlachte vredig, alsof hij wist dat hun niets zou overkomen. Maar de geur van lichamen, ongewassen en zwetend, de angstige blikken, en het misselijkmakende geschommel van de ruwe zee vertelden Ahmed iets heel anders.

‘Die mevrouw heeft gelijk,’ fluisterde Ahmed. ‘De boot loopt leeg. Als de motor niet start...’

‘Sst,’ zei zijn vader.

Hij klonk dwingend en vriendelijk tegelijk, alsof hij een kind geruststelde. Maar Ahmed was oud genoeg om de machteloosheid erachter te horen. Hij dacht aan zijn moeder, aan zijn zussen, zijn opa; was hun dood erger dan die van hem zou zijn? Zijn vader had hem verzekerd dat die van hen pijnloos was geweest. Hun dood was in ieder geval sneller gekomen. Er was geen tijd geweest voor huichelachtige woorden van troost.

Het was nog geen tien kilometer van de kust van Turkije naar het Griekse eiland Lesbos. Ahmed keek of hij ergens op het land een lichtje zag, of zelfs maar het teken van een andere boot, maar hij zag niets. Waar was Europa? Waar was de rest van de wereld? Er was zelfs geen ster die ergens een beter bestaan beloofde. De hemel was net zo donker als het water eronder. Hij kon nauwelijks de wijzerplaat zien van het roestvrijstalen horloge dat zijn vader tot eerder op die avond gedragen had, tot hij het om Ahmeds pols vastmaakte. Het was het horloge van zijn overgrootvader, een Omega Seamaster, en die naam was nu best ironisch.

‘*Baba*, je weet dat ik niet kan zwemmen,’ fluisterde Ahmed.

‘Dat hoef je ook niet,’ antwoordde zijn vader.

Maar Ahmeds sneakers waren al drijfnat. Hij voelde het water heen en weer klotsen over de bodem van de boot. Er werden tassen in zee gegooid, in een poging de boot minder zwaar te maken. Ahmed keek toe hoe ze bleven drijven om vervolgens weg te dobberen of te zinken. Een paar mensen probeerden met plastic flessen te hozen, maar dat leek weinig uit te halen. De vrouw die voor hem zat begon te huilen. Ahmed zag nu pas dat ze een baby in een draagzak bij zich droeg.

‘Niet huilen,’ zei Ahmeds vader tegen haar. ‘De boot heeft al genoeg water gemaakt.’

Dit leek de vrouw alleen maar harder te laten huilen.

‘*Allahu Akbar*,’ baden een paar mensen.

‘Baba...’

‘Die mevrouw heeft gelijk,’ onderbrak zijn vader hem. ‘De boot moet in beweging blijven. Maar je zult niet zinken. En de anderen ook niet.’

Ahmed zag hem naar de vrouw en haar baby kijken... en vervolgens naar de rest van de wanhopige, bange vreemdelingen in de veel te volle boot. Hij haalde de binnenband van zijn schouder en trok hem over Ahmeds hoofd en bovenlijf. Daarna boog hij zich naar hem toe en fluisterde in zijn oor: ‘Vergeef me, mijn zielenkind. Ik moet heel even weg.’

‘Weg? Waarheen?’

Maar zijn vader had zich al omgedraaid.

‘Baba!’

Ahmed probeerde hem te grijpen, maar beseftte dat hij door de binnenband zijn armen niet kon bewegen. Tegen de tijd dat hij ze had los gewurmd, had zijn vader al één been over de rand van de boot geslagen.

Ahmed dook op hem af, maar het was te laat. Zijn vader

liet zich als een paling in het donkere water glijden. Even later verscheen hij weer, watertrappend.

‘Wat doe jij nou?’ riep Ahmed hem na.

‘We moeten de boot trekken.’ Zijn vader liet zijn blik over de passagiers glijden. ‘Is er nog iemand die kan zwemmen?’

Ze kwamen overal vandaan – uit Syrië, Irak, Afghanistan – maar Ahmed realiseerde zich door de hulpeloze manier waarop ze elkaar aankeken dat ze één ding gemeenschappelijk hadden: ze konden geen van allen zwemmen.

Toen hoorde hij achter zich iemand met een Iraans accent zeggen: ‘Ik.’

Ahmed draaide zich om. Een tengere, pezige man trok eerst zijn jas uit, en vervolgens zijn overhemd. Hij overhandigde ze aan de vrouw naast hem, die ze keurig opvouwde, alsof ze zo duidelijk wilde maken dat ze hem terugverwachtte. Er zat een klein meisje tussen hen in, dat bijna helemaal werd opgeslokt door haar zwemvest.

‘Ik ook,’ zei de kapitein. Hij maakte een beschaamde indruk vanwege de motor, maar Ahmed vond dat het niet zijn schuld was. Hij was niet eens een echte kapitein, maar een student uit Homs die een ingenieursopleiding volgde en die door de smokkelaars uit de vluchtelingen geselecteerd was om de boot te besturen. Deze ondankbare taak had hem een langwerpige, oranje reddingsboei opgeleverd. Die gooide hij in zee en hij dook erachteraan.

Ahmed probeerde zijn vader de binnenband terug te geven, maar hij weigerde het ding aan te nemen door te beweren dat het hem zou afremmen. De mannen zwommen naar de voorkant van de boot en knoopten, beschenen door de zaklamp van een passagier, het touw van de boot aan de boei vast en beraadslaagden, maar zo zacht dat Ahmed het

niet kon horen. Daarna pakten ze allebei met een hand het touw en traptten met hun voeten en peddelden met hun vrije arm. Ahmeds vader zwom voorop, de twee mannen zwommen achter hem.

De boot ging met een schok vooruit alsof een reusachtige hand hem een zetje had gegeven.

De passagiers juichten en riepen: 'God zij geloofd!' Degegenen die in het midden zaten schepten water van de bodem en gaven het door aan degenen die aan de rand zaten om overboord te gooien. Tussen het leeggooien van de waterflessen door zakte Ahmeds angst weg en maakte plaats voor het trotse gevoel dat zijn eigen vader de zwemmers voorging. Het herinnerde hem aan lang vervlogen weekends nog vóór de oorlog, toen zijn familie buiten Aleppo met vrienden barbecuede en picknickte. Laat op de avond ging zijn vader voor in de *dabke*. Hij liet de dansers wervelend op de maat van de muziek van trom en tamboerijn met hun voeten stampen. Ahmed keek dan naar de sterrenhemel en liet zich woest meeslepen in de wetenschap dat Baba de leiding had.

Maar een halfuur later kwam hij met een schok terug in het heden toen de wind aanwakkerde. Hoge golven lieten de rubberboot deinen. Zo nu en dan stroomden ze over de doorhangende randen, en Ahmed kon het water op de bodem horen klotsen. Hij keek ongerust in de lichtstraal die zijn vader en de andere zwemmers bescheen. Ze verdwenen onder de schuimkoppen die hen vertraagden, maar zwommen dapper verder.

Het begon hard te regenen, een zomerse bui. Binnen een paar minuten was Ahmed doorweekt. Hij maakte zichzelf wijs dat zo'n zware regenbui nooit lang duurde, maar de zee werd er alleen maar wilder door. De zwemmers trokken de

rubberboot dwars door de golven. De boot ging op en neer, van voor naar achter en van links naar rechts, waardoor het touw naar de zwemmers strakgespannen stond, maar hij bleef wel drijven.

Toen kwam de golf van opzij.

Ahmed zag hem niet, maar hij voelde hem. De rubberboot helde over en leek in die stand te blijven hangen, alsof de golf probeerde in te schatten hoeveel de inhoud waard was. Ahmed nam een grote hap adem in de verwachting om te slaan. Maar de golf liet de boot terugzakken en sloeg in plaats daarvan over de zwemmers, die helemaal verdwenen. Daarna trok hij de boei los van de boot, en liet hem in het donker verdwijnen.

Er viel een korte, van schrik vervulde stilte; daarna begon iedereen te roepen en met de zaklamp van zijn telefoon over het water te schijnen.

‘Waar zijn ze?’ ‘Ziet iemand ze?’

De kapitein kwam proestend boven. Gevolgd door een naar adem snakkende Irakees, zijn hand nog altijd om het touw geslagen.

Maar waar was zijn vader?

Hij dacht in de verte, door de gestaag vallende regen, zijn vaders hoofd boven water te zien komen.

‘Baba!’ riep hij.

Maar er kwam geen antwoord, en toen hij nog een keer keek, zag hij slechts de eindeloze schuimkoppen.

2

Max Howard verslikte zich bijna in zijn wafel.

‘Wát?’

Hij wist dat hij achterdochtig had moeten worden toen zijn ouders vroegen of hij een tweede wafel wilde. Ze waren zojuist vertrokken van de Grand Place, het enorme plein in het centrum van Brussel waar toeristen zich vergaapten aan de sierlijke, met goud beklede gebouwen. Het was hun derde dag in België, en zijn moeder had er een familiefoto willen maken. Max vermoedde dat ze die op Facebook zou zetten met een duffe tekst als *Het begin van ons opwindende jaar in België!*

Het was Max’ eerste bezoek aan Europa, en zoals het meeste wat hij tot dan toe had gezien, leek de Grand Place niet echt. In de smalle, met kasseien geplaveide straatjes eromheen waren winkeltjes die chocolade verkochten, wafelkraampjes en souvenirwinkels met stenen bierkroezen en sleutelhangers van Manneken Pis, het standbeeld van het kleine plassende jongetje, Brussels mascotte, in het assortiment. Toeristen liepen langs hun tafeltje op het terras van de wafelwinkel en praatten in heel veel verschillende talen, en hoewel het nog ochtend leek, begonnen de obers van de restaurantjes met het verwisselen van de menuborden voor het avondeten. Maar zelfs met zijn wattenhoofd van de jetlag wist Max dat het nieuws dat zijn ouders hem zojuist vertelden, heel erg foute boel was.

‘Ik dacht dat ik naar de Amerikaanse school zou gaan? Net als Claire?’

Hij keek over het ijzeren tafeltje naar zijn oudere zus. Wist zij dit al? Maar ze zwiepte slechts het haar uit haar gezicht en ging verder zitten sms'en met een van haar duizenden vriendinnen thuis. Max wilde de telefoon uit haar handen rukken en *Verraadster!* roepen. In Washington vertelde ze hem altijd wat haar ouders van plan waren; ze gaf hem zelfs tips over hoe hij kon voorkomen dat ze uit hun dak zouden gaan vanwege zijn cijfers. Maar ze was nog kwader geweest dan Max toen hun ouders hadden aangekondigd dat ze een jaar in Brussel gingen wonen zodat hun vader als defensieadviseur kon gaan werken bij de NAVO, een organisatie die Europa beschermde tegen de Russen. En nu maakte ze hem duidelijk dat hij het zelf maar moest uitzoeken.

Zijn moeder boog zich vanaf de stoel naast hem naar hem toe. Ze was klein en tenger, maar ze kreeg het toch voor elkaar om Max het gevoel te geven dat hij in de val zat.

‘Claire zit op de middelbare school. Jij kunt nog op avontuur; zij niet.’

Maar Max liet zich niet misleiden door het woord ‘avontuur’. Hij wist precies wat ze ermee bedoelde: *Claire haalt alleen maar tieners en stevent af op Harvard of Yale. Jij bent met je hakken over de sloot over en we zijn bang dat je nooit het huis uit zult gaan.*

Hij wendde zich tot zijn vader. Hij dronk zo'n piepklein Europees kopje koffie, maar met zijn door de zon gebruint gezicht, *cargo shorts* en T-shirt van het Corps Mariniers was hij overduidelijk Amerikaans. Max had op de Grand Place niemand anders in een korte broek zien lopen.

‘Pap?’

Max wist dat zijn ouders het zelden met elkaar eens waren. Maar zijn vader glimlachte alleen maar, alsof hij wist wat Max van plan was, en schudde zijn hoofd.

‘Het is een goed plan, Max.’

Max keek zijn ouders walgend aan (en Claire ook als ze de moeite zou nemen op te kijken van haar telefoon).

‘Eh... Jullie weten dat ik geen Frans spreek?’

‘Dat leer je wel,’ zei zijn vader.

‘Mevrouw Krantz zei dat je het zo oppikt,’ voegde zijn moeder eraan toe.

Max kreeg de indruk dat de advocate in haar had zitten wachten tot ze dit sluitende bewijs naar voren kon brengen.

Bijna zei hij: *Ik ben toch geen kip? Een kip pikt dingen op.* Maar dat was een stom grapje en hij was er niet voor in de stemming.

Mevrouw Krantz was de onderwijsdeskundige die zijn ouders in Washington DC hadden ingehuurd, nadat hij het had gepresteerd om onvoldoende te staan voor alle vakken behalve geschiedenis. Ze had tegen zijn ouders gezegd dat het hem ontbrak aan studievaardigheden en concentratie, en dat hij minder impulsief moest zijn. Maar dat kwam waarschijnlijk door het gedoe met de fiets. Toen een of andere lul de fiets van zijn vriend Kevin afpikte, was Max achter hem aan gegaan. Er zou niks aan de hand zijn geweest als die debiel de macht over het stuur niet verloren had en zijn arm brak toen Max hem te pakken kreeg. De ouders van de jongen gaven Max de schuld, en zelfs Kevin was kwaad op hem omdat zijn fiets kapot was.

Maar vergeleken bij dit stelde het gedoe met de fiets niets voor. Daar zat hij dan, in een vreemd buitenland waar de mensen paardenvlees aten (zijn moeder had het hem laten

zien in de winkel, dus hij wist dat het echt zo was), en een taal spraken die klonk alsof ze slijm ophoestten. Er werd hem het recht ontzegd weg te dromen in een klaslokaal op het geluid van de bekende klanken van zijn eigen taal. Hij had al moeite genoeg met Engels. Om over zijn vrienden nog maar te zwijgen. In Washington had hij er tenminste nog een paar, zoals Kevin en Malik, die graag gameden en strips lazen. Maar hoe moest hij vrienden maken als hij niet eens iets tegen ze kon zeggen?

Zelfs het weer leek een loopje met hem te nemen. Een paar minuten geleden was het nog zonnig, maar nu ging de hemel schuil achter een dunne laag grijze wolken.

Hij voelde de druk die zijn moeder op hem uitoefende; ze deed gemaakt enthousiast.

‘Je kunt uitslapen! School is om de hoek. Claire moet er veel vroeger uit om de bus te halen en...’

‘Hij is niet helemáál gek,’ onderbrak Claire haar.

Max hád kunnen denken dat ze voor hem opkwam, maar ze legde veel te veel nadruk op ‘helemaal’.

Haar moeder keek haar boos aan. ‘Sorry?’

‘Hij weet heus wel dat het geen onwijs leuk avontuur is. Dat weten we allemaal.’

‘Claire...’ zei zijn vader op waarschuwend toon.

Max snapte haar. In Washington, waar haar miljoenen vrienden woonden, was ze gelukkig. Ze ging graag naar Walls, de middelbare school voor uitblinkers, en was over naar de tweede. Maar nu deed ze alsof deze verhuizing zijn schuld was – terwijl hij er niets mee te maken had. En hij had zéker geen medelijden met haar. Zij kreeg tenminste les in het Engels.

Max schoof zijn wafel van zich af. ‘Ik ga niet.’

Zijn moeders stem was vriendelijk maar vastberaden.

‘Je hebt niks te kiezen, Max.’

‘Hoe moet ik ooit overgaan als alles in het Frans is?’

Een groepje toeristen keek hun kant op. Hij beseftte dat hij zat te schreeuwen. Hij haatte de manier waarop iedereen in Brussel boos en zwiingend over straat liep, alsof ze zojuist ruzie hadden gehad. Zelfs peuters waren minder luidruchtig dan kleine Amerikaanse kinderen.

‘Daar gaan we,’ mompelde Claire.

‘Hou je kop,’ zei Max tegen haar.

Ze keek op van haar telefoon en staaarde hem aan. ‘Je gaat helemaal niet over.’

Op te maken uit de nerveuze manier waarop zijn ouders elkaar aankeken, wist Max meteen dat Claire de waarheid sprak.

‘Pardon?’

‘We dachten dat je sneller Frans zou leren als je groep zeven over zou doen,’ zei zijn vader.

Ze zaten niet gewoon wafels te eten en koffie te drinken; het was een valstrik! Max sprong op uit zijn stoel. ‘Ik mag niet over?’

‘Bedenk eens hoe goed je Frans is wanneer we teruggaan naar Amerika,’ zei zijn moeder. ‘Dan ben je de beste van de klas!’

De beste. Daar draaide het altijd alleen maar om. Dat was het enige wat zijn ouders leek te interesseren. Max pakte het kleffe restant van zijn wafel en liep langs zijn moeder naar de afvalbak. Hij gooide hem erin.

‘Max!’ riep ze hem na.

Max negeerde haar; hij stond daar met zijn armen over elkaar geslagen. Er sloeg een druppel water tegen zijn ge-

zicht. Tuurlijk. Het begon te regenen. Hij was goed en wel drie dagen in Brussel, maar was er al helemaal klaar mee: de kleine auto's, de wolken sigarettenrook, de schriële boompjes die veel te zwaar gesnoeid waren en eruitzagen alsof ze geamputeerd waren, de snackbars waar friet en kebab verkocht werden, de kribbige obers die weigerden zich te haasten. Op één en dezelfde middag was hij bijna overreden door een tram en was hij in de hondenpoep gaan staan (de hele stad was één grote hindernisbaan van poep, aangezien niemand in Brussel de uitwerpselen van zijn hond op leek te ruimen). Delen van de stad zagen er net zo sprookjesachtig uit als hij het zich had voorgesteld, met grote ramen en plantenbakken en steile daken; andere delen vond hij exotischer (Max had nog nooit zoveel vrouwen met een hoofddoek gezien). Het was heel anders dan thuis.

De heimwee sloeg toe. Hij wilde gewoon een burger; niet dat rare rauwe vlees dat de Belgen om onverklaarbare redenen *filet americain* noemden. Hij stelde zich voor hoe Kevin en Malik in de *diner* op Connecticut Avenue zo'n lekkere vette weg zaten te knagen. Hij zou er heel veel voor over hebben om nu bij hen aan tafel te zitten en de nieuwste Avengers-film te bespreken en een logeerpartij te plannen. Hij overwoog hun een berichtje te sturen, maar hij vond het te gênant om te zeggen dat zijn ouders hem een klas lieten overdoen. Zouden ze volgend jaar zijn vrienden nog wel zijn als ze in een andere klas zaten?

Hij had zich nog nooit zo alleen gevoeld.

Hij hoorde voetstappen achter zich en werd in zijn schouder geknepen. Zijn vader was niet erg groot, maar dankzij jarenlang golfen en handen schudden in Washington was zijn grip krachtig en geruststellend.

‘Sorry dat het nogal rauw op je dak valt.’

‘Wat? De verhuizing naar België? De Franstalige school? Dat ik blijf zitten?’

‘Dat allemaal,’ gaf hij toe. ‘Maar zoals mama al zei: zie het als een kans. En je hoeft minder hard te werken. Je hoeft alleen maar Frans te leren...’

‘Alleen maar Frans te leren? Dat is een compleet andere taal! Tof. Fijn hoor, dat dat alles is.’

Zijn vader lachte en Max voelde zijn boosheid een beetje zakken.

Zijn vader boog zich met pretoogjes naar hem toe. ‘In feite zijn er maar vier Franse woorden die je hoeft te kennen.’

Echt niet dat Max zijn vader hier zo makkelijk mee weg liet komen. Hij staaarde zonder iets te zeggen over de kasseien. Er stond een vrouw met een hoofddoek op een straathoek; ze had een beker koffie in haar hand. In de andere hield ze een handgeschreven bordje. Max kon niet zien wat erop stond; hij zag alleen *faim*, honger, en *réfugié*, vluchteling. Max wilde dat hij die wafel niet besteld had, maar in plaats daarvan vijf euro aan haar had gegeven.

‘Toe, Max,’ zei zijn vader overredend. ‘Probeer het nou eerst gewoon.’

‘Ik zal wel moeten, hè?’ mopperde Max.

‘Zo mag ik het horen! Nou, wat die vier woorden betreft...’ Zijn vader keek opzij alsof hij zich ervan wilde vergewissen dat niemand hen afluisterde.

‘*Où est la toilette,*’ fluisterde hij.

Max kreunde. ‘Waar is de wc? Waar slaat dat nou weer op?’

Zijn vader haalde speels een hand door Max’ haar. ‘Kijk nou toch eens. Je verstaat het al!’

Ahmed luisterde zonder iets te horen naar Ibrahim Malaki. Zo kon hij makkelijker verbergen hoe hij dacht over het laatste slechte nieuws.

Hij zag Ibrahim allang niet meer als ‘die Irakees’. Hij was een vriend van zijn vader, ook al was die vriendschap in minder dan een minuut gesmeed toen de mannen elkaar watertrappend beloftes deden. ‘Als mij iets overkomt, wil je dan voor mijn familie zorgen?’

Maar nu, na bijna een maand in Parc Maximilien in het centrum van Brussel in een tent geslapen te hebben, vertelde Ibrahim hem dat het Belgische ministerie van Buitenlandse Zaken geweigerd had hem en zijn familie de vluchtelingenstatus te verlenen. ‘Ze dringen erop aan dat we teruggaan naar Irak,’ zei hij.

Ahmed keek uit over de zee van tenten die zich uitstreckte vanaf de tent die hij deelde met Ibrahim en zijn familie. Vluchtelingen kwamen pas in aanmerking voor een huis als ze zich aan de overkant hadden ingeschreven, bij Buitenlandse Zaken. Maar die hele zomer waren de rijen zo lang dat de mensen dagen, soms zelfs weken moesten wachten, zodat er niets anders op zat dan te slapen in het kamp van het Rode Kruis in het park. Ahmed was gesteld op de vrijwilligers die het kamp runden. Ze brachten van alles mee,

van kleding en dekens tot warm eten en luiers voor de baby's. Ze hadden zelfs een schooltje opgericht. Ahmed had er een keer een les bijgewoond met Bana, Ibrahims dochtertje van vier, en had een paar zinnen Frans geleerd.

Maar het ministerie van Binnenlandse Zaken had pas geleden aangekondigd dat ze het kamp gingen sluiten. De zomer liep ten einde, maar Ahmed wist dat het om meer ging dan alleen het weer. De houten kratjes die hergebruikt werden als stoelen en tafels, de was die aan touwen tussen de bomen hing te drogen, de EHBO-tent met het enorme rode kruis en de bergen gedoneerde kleding vormden een groot contrast met de weerspiegelende glazen kantoorgebouwen die het park omgaven. De autoriteiten konden een tentenstad in het centrum van de hoofdstad van de Europese Unie niet langer verantwoorden.

Ibrahims vrouw, Zainab, vertelde dat ze hoopte dat ze bij familie in de nabijgelegen buurt Molenbeek terecht konden in afwachting van het beroep.

‘Als alleenreizende minderjarige word je in hechtenis genomen wanneer jouw zaak in behandeling is,’ zei ze op zacht-aardige toon.

Ahmed kreeg een steen in zijn maag. Sinds ze door de Griekse kustwacht gered waren en aan land waren gezet op Lesbos, in Griekenland, had hij slechts een paar, hoognodige woorden gesproken. Maar nu sprak hij de woorden die hem het meest angst inboezemden.

‘In mijn eentje?’

Er reisden duizenden kindvluchtelingen alleen door Europa. Hij had er onderweg een paar ontmoet en geluisterd naar de geruchten en informatie die ze uitwisselden over welke smokkelaars je kon vertrouwen of welke routes het veiligst waren.

Sommigen, zoals hij, waren weeskinderen; anderen waren vooruitgestuurd in de hoop dat ze hun families later zouden kunnen laten overkomen; weer anderen waren onderweg gescheiden van hun familie. Ahmed was ervan uitgegaan dat hij bij Ibrahim in België zou blijven, in ieder geval zolang hij nog geen diploma had. Hij had nooit rekening gehouden met de mogelijkheid dat Ibrahim en zijn familie zelf niet mochten blijven.

‘Je bent beter af zonder ons,’ zei Ibrahim. ‘Je bent Syriër, geen Irakees. Syriërs krijgen wel een verblijfsvergunning...’

Ahmed had helemaal niet in België willen wonen. Hij wist zo goed als niks van dit kleine landje dat als een steentje in een schoenzool ingeklemd zat tussen Frankrijk en Nederland. Zijn vader was van plan geweest naar Engeland of Canada te gaan, waar ze in ieder geval de taal spraken. Ahmed was in België beland doordat Ibrahim erheen ging.

‘Maar waar moet ik naartoe dan?’

‘Er is een opvangcentrum voor alleenreizende minderjarigen. Dan heb je een dak boven je hoofd...’

Ahmed kromp ineen. Hij had in andere opvangcentra gezeten – In Griekenland en Hongarije; het waren niet veel meer dan hokken waar vluchtelingen op elkaar gepakt zaten, eten kregen dat over de datum was en uitgescholden werden door ongeduldige bewakers. Hij had gezworen dat hij daar nooit meer in terecht zou komen. Hij had genoeg verhalen gehoord over opvangcentra voor jongens als hij: er werd gevochten, je had last van nachtmerries, er zaten volwassenen die het allemaal niet meer wisten, het eten smaakte vreemd, je moest een medische keuring ondergaan en taallessen volgen. Het zou maanden duren voor ze wisten wat ze met hem aan moesten, maanden waarin mensen die hij niet

kende of die hij niet vertrouwde het voor het zeggen hadden. En hoe groot was de kans dat hij een nieuwe familie zou vinden? Klopt; er waren genoeg lieve Belgen die eten en kleding waren komen brengen naar Parc Maximilien. Maar een paar uur de vrijwilliger uithangen was iets anders dan een tiener adopteren. Hij zou vast blijven zitten tot hij meerderjarig was.

‘Morgen gaan we je inschrijven bij het kantoor van alleenreizende jongeren,’ zei Ibrahim.

‘Maak je geen zorgen, Ahmed,’ zei Zainab. ‘We houden iedere dag contact. Als er iets is, kun je op ons rekenen.’

Maar Ahmed wist dat ze vanuit Irak weinig voor hem konden doen. En als hij eenmaal ingeschreven stond in België, kon hij in Engeland, of waar dan ook, geen asiel meer aanvragen. Zo werkte het bij asielaanvragen. Hij zou in België moeten blijven, voor altijd.

De angst sloeg hem om het hart. Het enige bewijs dat hij Syriër was, was een vervalst paspoort. Dat had zijn vader gekocht op de zwarte markt nadat ze uit Syrië waren gevlucht, op de dag waarop hun echte paspoorten vernietigd waren. En als de autoriteiten nou eens niet geloofden dat hij Syriër was? Hij reisde per slot van rekening met een Irakese familie. Alleen reizen was een veel betere optie.

En dan had je zijn leeftijd nog. Hij was net veertien geworden, maar iedereen vond hem er altijd ouder uitzien. De politie zou misschien geen jongen zien, maar een stuurse jongeman, een mogelijke terrorist. Was dat niet de angst die hij in de blikken van vele Europese ogen had gezien? Hij stelde zich voor hoe ze hem terugstuurden naar Turkije; als dat gebeurde, waren al die zuurverdiende kilometers voor niets geweest, en zijn vaders dood ook.

Zo had Ahmed zich zijn leven met Baba in Engeland voorgesteld: onderwijs krijgen in een taal die hij op zijn minst gedeeltelijk begreep, voetballen in clubverband, voor de televisie zitten met *fish and chips* om het briljante keepen van David De Gea van Manchester United te aanschouwen. Misschien moest hij, ook nu Baba er niet meer was, de hoop van naar Engeland gaan niet compleet laten varen. Uit de verhalen die hij in het kamp hoorde, wist hij dat hij het meeste kans maakte om er te komen via Calais, aan de noordkust van Frankrijk. Daar stond een ander groot kamp, de Jungle genaamd, waar vluchtelingen zaten te wachten om onder de zee door de trein-en-autotunnel naar Engeland te gaan.

Moest hij naar Calais gaan en het erop wagen, of in België blijven en in zijn eentje afwachten of hij er mocht blijven? Hij had minder dan twee dagen om een beslissing te nemen die de rest van zijn leven zou veranderen. Hij wreef over het glaasje van zijn horloge en vroeg zich af wat zijn vader hem zou aanraden. Maar de Seamaster bood geen soelaas. Hij kietelde Bana; haar gegiechel vormde een welkome afleiding.